

หลักการชี้แนะ ว่าด้วยการพลัดถิ่นภายในประเทศ (ฉบับอ่านง่าย)

หลักการชี้แนะ
ว่าด้วยการพลัดถิ่นภายในประเทศ
(ฉบับอ่านง่าย)

จัดทำโดย

คณะอนุกรรมการด้านสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

หลักการชี้แนะว่าด้วยการพลัดถิ่นภายในประเทศ

The Guiding Principles on Internal Displacement

(ฉบับอ่านง่าย)

ที่ปรึกษา

คุณหญิงอัมพร มีสุข

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และ
ประธานอนุกรรมการด้านสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์

พศ.ดร.มานพ ภาษีทวีไลธรรม

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

นายทศพร ชัมพุนะ

ผู้อำนวยการสถานศึกษา
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย

ผู้เรียบเรียง

นางพจนาถ อินทรมานนท์

อนุกรรมการด้านสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์
ครูวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย

ISBN 978-974-613-082-0

จำนวนพิมพ์ ๒,๐๐๐ เล่ม

กันยายน ๒๕๕๑

การจัดพิมพ์ได้รับการสนับสนุนจาก

The Asia Pacific Forum of National Human Right Institutions (APF)

จัดพิมพ์โดย

คณะกรรมการด้านสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๔๒๒ ถนนพญาไท (เชิงสะพานหัวช้าง)

เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๓๐

ตู้ ปณ. ๔๐๐ ปณ.จ. รongเมือง กรุงเทพฯ

โทรศัพท์ ๐-๒๒๑๙-๒๙๖๓ โทรสาร ๐-๒๒๑๙-๒๙๖๓

สายด่วนร้องเรียน ๑๓๓๗

E-mail : promotenetwork@nhrc.or.th

Website : <http://www.nhrc.or.th>

คำนำ

คณะกรรมการด้านสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย ร่วมกันจัดทำหนังสือ หลักการชี้แนะว่าด้วยการพลัดถิ่นภายในประเทศ ฉบับอ่านง่ายนี้ขึ้น โดยดัดแปลงถ้อยคำจากหนังสือหลักการชี้แนะว่าด้วยการพลัดถิ่นภายในประเทศ ซึ่งจัดพิมพ์โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เนื่องจากหนังสือดังกล่าว แปลจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ ถ้อยคำส่วนใหญ่ที่ใช้มักเป็นภาษาทางการ จึงพิจารณาถอดทรากรด้วยภาษาสามัญเป็นระยะๆ บางครั้งยังคงรักษาสำนวนหรือวลีของเจ้าของภาษาซึ่งอาจเข้าใจได้ไม่ถนัดนัก และบางครั้งต้องตีความสำหรับผู้อ่านชาวไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูงหรือชนบทห่างไกล ซึ่งมีแนวโน้มถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนได้ง่าย

เครือข่ายการทำงานเกี่ยวกับผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ ในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย อาทิ นางสาวสกาเดือน บุญงาม นายสุทินนันทชัย แซ่ลี นายประชา แซ่จ้าว และนางพจนาด อินทรมานนท์ จึงได้ร่วมกันจัดทำร่างหนังสือฉบับนี้ด้วยภาษาที่อ่านง่าย และมีเนื้อหาไม่ยาวนัก อีกทั้งได้รับความร่วมมือจากศิลปินของชาวไท คือ นายทูล หลาคำ ในการวาดภาพประกอบให้เนื้อหามีความน่าสนใจและเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น โดยได้รับความกรุณาในการให้คำปรึกษาและชี้แนะอย่างใกล้ชิดจาก คุณหญิงอัมพร มีศุข ผศ. นารี จิตตรักษา นางสาวสุลิพร เดชจำ นางสาวนิรมล เชื้อไทย และ

นายเอกชัย ปันแก้ว และเพื่อเปิดช่องทางการสื่อสารให้เกิดความ
เข้าใจที่หลากหลายมากขึ้น ทั้งด้วยการอ่านและการฟัง หนังสือฉบับนี้
ยังประกอบด้วยแผ่นซีดี ที่เป็นเสียงบรรยายประกอบเนื้อหาที่เป็น
ภาษาท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ อีวเมี่ยน ล่าหู่ และลีซู ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์
หลักในพื้นที่การทำงานเกี่ยวกับผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ ในพื้นที่
ภาคเหนือของประเทศไทย

การจัดทำหนังสือฉบับอ่านง่ายนี้ ได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง
จาก Asia Pacific Forum of National Human Rights
Institution (APF) ซึ่งเป็นองค์การด้านสิทธิมนุษยชน ระดับภูมิภาค
เอเชียแปซิฟิก คณะอนุกรรมการด้านสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ ในคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ขอขอบคุณคณะผู้ทำงานเรียบเรียง และประสาน
งานการจัดทำหนังสือฉบับอ่านง่ายนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้
จะเป็นช่องทางหนึ่งในการเผยแพร่ความรู้เบื้องต้นในสังคมไทย เกี่ยวกับหลักการ
ดำเนินการเมื่อต้องอพยพคนจากถิ่นฐานบ้านเกิดของเขา และอาจช่วย
กระตุ้นให้สังคมไทย ได้ตระหนักถึงแนวการป้องกัน หรือลดการเกิด
ปรากฏการณ์ บังคับให้พลัดถิ่นภายในประเทศให้มันน้อยที่สุด หรือเพื่อให้เกิด
เป็นแนวการแก้ไขเยียวยา สำหรับผู้ที่ต้องอพยพออกจากถิ่นฐานบ้านเกิดแล้ว
อย่างเป็นทางการต่อไป

สารบัญ

คำนำ

มารู้จักกับเอกสารฉบับนี้กันก่อน.... 1

ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศหมายถึงใคร? 2

หลักการปฏิบัติเกี่ยวกับผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ มีแนวทางหลักๆดังนี้ 3

1. หลักการที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองจากการพลัดถิ่น
2. หลักการที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองระหว่างการอพยพ
3. หลักการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือทางมนุษยธรรม 4
4. หลักการที่เกี่ยวข้องกับการหวนคืนถิ่น การตั้งถิ่นฐานใหม่
และการบูรณาการกลับคืน

หลักการทั่วไป 5

สิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่สามารถทำได้ 8

หลักการที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองจากการพลัดถิ่น 9

ประเด็นสำคัญในหลักการนี้คือการคุ้มครองจากการถูกบังคับให้พลัดถิ่น
และการลดการพลัดถิ่น และผลทางลบจากการพลัดถิ่น

สิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่สามารถทำได้ 13

เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่มักเป็นคนแรกๆ ที่พบเห็นการบังคับ
ตามอำเภอใจให้เกิดการพลัดถิ่น จึงสามารถที่จะทำงาน
โดยการประสานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

แบบรายการช่วยวางแผนเพื่อลดผลกระทบจากการพลัดถิ่น ให้เหลือน้อยที่สุด	15
---	----

หลักการที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองระหว่างกรอพยพ ประเด็นสำคัญในหลักการนี้คือการคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตร่างกาย และสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน	17
--	----

สิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่สามารถทำได้ ผู้ปฏิบัติงานภาคสนามสามารถประสานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง	22
---	----

หลักการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือทางมนุษยธรรม ประเด็นสำคัญของหลักการนี้คือการให้ความช่วยเหลือ โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ	23
---	----

สิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่สามารถทำได้ ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่สามารถประสานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการจัดหาความช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรม แก่ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ	25
--	----

หลักการที่เกี่ยวข้องกับการหวนคืนถิ่นการตั้งถิ่นฐานใหม่ และการบูรณาการกลับคืน ประเด็นสำคัญของหลักการนี้คือผู้พลัดถิ่นภายในประเทศมีสิทธิเสรีภาพ ในการกลับคืนสู่ถิ่นฐานบ้านเกิดหรือตั้งถิ่นฐานใหม่	29
--	----

สิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่สามารถทำได้ ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่สามารถประสานกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือในการหวนคืนถิ่น ตั้งถิ่นฐานใหม่และบูรณาการกลับคืน	30
--	----

มารู้จักกับเอกสารฉบับนี้กันก่อน....

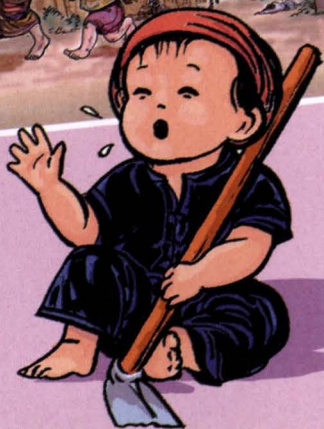
เอกสารฉบับนี้ เป็นการสรุปสาระสำคัญของเอกสาร 2 เล่มคือ

- ☞ หลักการชี้แนะว่าด้วยการพลัดถิ่นภายในประเทศ ที่เขียนโดย ฟรานซิส เอ็ม เด็ง (Francis M. Deng) ผู้แทนด้านผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ ของเลขาธิการสหประชาชาติ ที่ได้อธิบายถึงหลักการสำคัญเกี่ยวกับการพลัดถิ่นภายในประเทศ
- ☞ คู่มือปฏิบัติการภาคสนามว่าด้วยการพลัดถิ่นภายในประเทศ ที่เขียนโดย ซูซาน ฟออบส์ มาร์ติน (Susan Forbes Martin) ที่ได้นำเสนอหาของหลักการชี้แนะมาเรียบเรียงเป็นแนวทางการปฏิบัติ

เนื้อหาของเอกสาร ได้ถูกปรับให้เข้าใจง่ายที่สุด จึงไม่ได้คงไว้ซึ่งคำที่เป็นศัพท์เฉพาะหรือข้อความทางกฎหมาย ที่สามารถหาอ่านได้จากเนื้อหาฉบับเต็ม เมื่อเล่าถึงเนื้อหาของหลักการชี้แนะแล้ว จะตามด้วยสิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ซึ่งอาจหมายถึง เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ทั้งที่เป็นของภาครัฐ ไม่ใช่ของภาครัฐ เช่น ครู หมอ อาสาสมัครต่างๆ ผู้นำชุมชน รวมทั้งผู้ที่สนใจทั่วไป

ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศหมายถึงใคร ?

หลักการชี้แนะ ว่าด้วยการพลัดถิ่นภายในประเทศ ได้ให้ความหมายของผู้พลัดถิ่นภายในประเทศว่าหมายถึง คน หรือ กลุ่มคน ที่ถูกใช้กำลังหรือถูกบังคับให้ต้องหลบหนี หรืออพยพโยกย้ายออกจากถิ่นฐานบ้านเกิด หรือสถานที่เคยอาศัยอยู่ประจำ อันเป็นผลมาจากการที่ต้องหลีกเลี่ยงผลกระทบ จากความขัดแย้งทางทหาร สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความรุนแรง การละเมิดสิทธิมนุษยชน ภัยพิบัติต่างๆทั้งที่ เกิดจากธรรมชาติ และจากที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยที่คนหรือกลุ่มคนเหล่านี้ไม่ได้ อพยพข้ามเส้นพรมแดนของประเทศแต่อย่างใด และจากประสบการณ์ การทำงานร่วมกับกลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง ในภาคเหนือของประเทศไทย พบว่านโยบายบางอย่างของรัฐบาล เช่น นโยบายที่เกี่ยวข้องทรัพยากรธรรมชาติ เกี่ยวกับการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติ นโยบายด้านความมั่นคง ที่เกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติด รวมทั้งนโยบายในการพัฒนา เช่น โครงการสร้างเขื่อนก็มีผลทำให้เกิดผู้พลัดถิ่นภายในประเทศด้วยเช่นกัน

หลักการปฏิบัติเกี่ยวกับผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ มีแนวทางหลักๆดังนี้

1. หลักการที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองจากการพลัดถิ่น

หลักเลี่ยงการอพยพโยกย้าย โดยให้การอพยพโยกย้ายเป็นทางเลือกสุดท้าย กรณีจำเป็นต้องอพยพโยกย้าย ต้องลดผลกระทบทางลบ ที่มีต่อผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ ให้น้อยที่สุด และการอพยพโยกย้ายควรดำเนินการบนฐานของการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนการอพยพโยกย้าย

2. หลักการที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองระหว่างการอพยพ

ระหว่างการอพยพโยกย้าย ผู้คนออกจากถิ่นฐานเดิม ควรดำรงไว้ซึ่งสภาพครอบครัว และชุมชนอย่างใกล้ชิดกับสภาพแวดล้อมที่เขาค้นเคยให้มากที่สุด เท่าที่ทำได้ ทั้งนี้พึงปฏิบัติต่อผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ ภายใต้แนวความคิดการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน มนุษยธรรมในฐานะที่พลเมืองทั่วไปพึงได้รับ

3. หลักการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือทางมนุษยธรรม

โดยการติดตาม ประเมินผล การเยียวยา พื้นฟูอาชีพและความเป็นอยู่ภายหลังการอพยพโยกย้ายแก่ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ ชุมชนและสมาชิกของชุมชนที่ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศอพยพโยกย้ายเข้าไปอยู่ด้วย ตลอดจนชุมชนและสมาชิกของชุมชนเดิมที่ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศถูกบังคับให้อพยพโยกย้ายออกมา

4. หลักการที่เกี่ยวข้องกับการหวนคืนถิ่น การตั้งถิ่นฐานใหม่และการบูรณาการกลับคืนกรณีที่เกิดผลของการอพยพโยกย้ายสิ้นสุดลง เช่น สถานการณ์ความไม่สงบ ภัยธรรมชาติ และพลัดถิ่นภายในประเทศสมัครใจโยกย้ายกลับ การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศในการตั้งถิ่นฐานใหม่ เมื่อผู้พลัดถิ่นภายในประเทศสมัครใจอาศัยอยู่ในพื้นที่ใหม่ การให้ความช่วยเหลือให้สามารถปรับตัวเข้าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ ทั้งชุมชนผู้พลัดถิ่นภายในประเทศต้องการหวนคืนถิ่นเดิม และชุมชนในถิ่นฐานใหม่ที่ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศโยกย้ายเข้าไปอยู่

หลักการทั่วไป

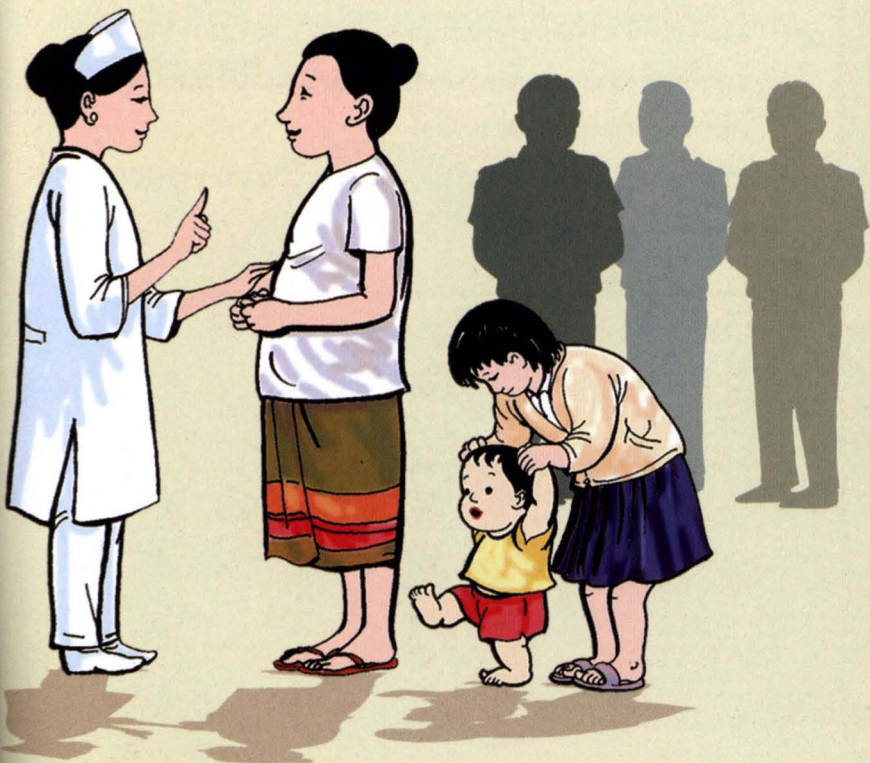
- ❁ ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ มีสิทธิเสรีภาพที่เท่าเทียมกับประชาชนอื่นๆ ของประเทศ ที่ไม่ได้เป็นผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ และกฎหมายระหว่างประเทศ พวกเขาจึงไม่ควรถูกเลือกปฏิบัติต่อบุคคลในลักษณะที่แตกต่างทางด้านสีผิว เผ่าพันธุ์ เพศ ภาษา เชื้อชาติ สถานะทางกฎหมาย หรือทางสังคม อายุ ความพิการ ชาติกำเนิด ความคิดเห็นทางการเมืองหรือความคิดเห็นอื่นๆ
- ❁ ไม่สามารถเอาหลักการชี้แนะไปเป็นข้ออ้าง ที่ยกเว้นความรับผิดชอบทางอาญาในการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อาชญากรรมต่อความเป็นคน และอาชญากรรมทางสงคราม
- ❁ เจ้าหน้าที่บ้านเมืองทุกคนทุกกลุ่มและทุกภาคส่วนจะปฏิบัติตามหลักการเหล่านี้โดยไม่ต้องคำนึงถึงสถานะทางกฎหมายใช้โดยปราศจากข้อแตกต่างกับบุคคลทุกกลุ่ม

❁ ไม่ควรตีความหลักการเหล่านี้ ไปในทางที่จะลดทอนคุณค่าในสิทธิของบุคคลตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายด้านสิทธิมนุษยชน และกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ และกฎหมายภายในประเทศ รวมทั้งสิทธิในการลี้ภัยทางการเมือง ในประเทศอื่นๆ

❁ เจ้าหน้าที่บ้านเมืองมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดหาให้ความคุ้มครองและความช่วยเหลือทางมนุษยธรรม ต่อผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ มีสิทธิร้องขอการคุ้มครองและช่วยเหลือทางมนุษยธรรมจากเจ้าหน้าที่บ้านเมืองได้ โดยที่ไม่ต้องถูกกลั่นแกล้งหรือลงโทษจากการร้องขอนั้น

❁ ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ ที่เป็เด็กที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ และไม่มีคนดูแล ผู้หญิงมีครรภ์ แม่ที่ต้องเลี้ยงดูลูกที่ยังเล็ก ผู้หญิงที่เป็นหัวหน้าครอบครัว คนแก่คนพิการ จะต้องได้รับสิทธิในการได้รับการคุ้มครองและช่วยเหลือตามที่ร้องขอตามความต้องการพิเศษของพวกเขา

สิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่สามารถทำได้

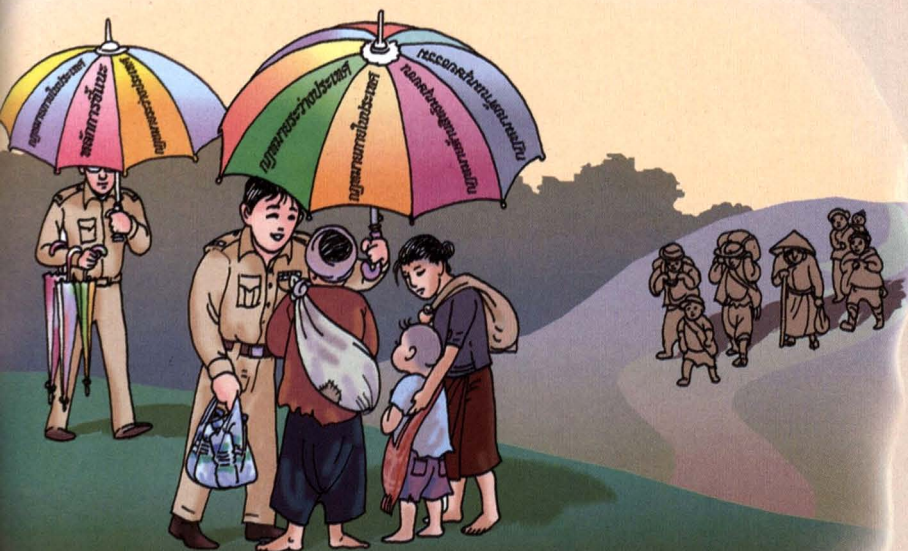
- ☞ เผยแพร่หลักการชี้แนะ ว่าด้วยการพลัดถิ่นภายในประเทศ ให้แก่ชุมชน ผู้พลัดถิ่นและเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องในภาษาที่ผู้พลัดถิ่นใช้หรือเข้าใจง่าย
- ☞ สนับสนุนให้มีการอบรม เกี่ยวกับหลักการชี้แนะกฎหมายว่าด้วยมนุษยธรรม และกฎหมายว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ระหว่างประเทศให้กับชุมชน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
- ☞ ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และการประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินการต่างๆ ได้คำนึงถึงสิทธิ และความต้องการพิเศษของผู้พลัดถิ่น ที่ได้รับบุนไว้ในหลักการ
- ☞ ส่งเสริมให้มีการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับจำนวน และสภาพของผู้พลัดถิ่น รวมทั้งสิ่งที่จำเป็นต่อการได้รับความคุ้มครอง และเอื้ออำนวยให้ผู้พลัดถิ่น ให้เข้าถึงการคุ้มครองและช่วยเหลือ
- ☞ สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่บ้านเมือง ยอมรับความรับผิดชอบของพวกเขา ที่มีต่อผู้พลัดถิ่น

หลักการที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองจากการพลัดถิ่น

ประเด็นสำคัญในหลักการนี้ คือการคุ้มครองจากการถูกบังคับให้พลัดถิ่น และการลดการพลัดถิ่น และผลทางลบจากการพลัดถิ่น

- ❁ ผู้มีอำนาจหน้าที่ทั้งในประเทศและนานาชาติ จะต้องเคารพและรับประกันว่า จะเคารพต่อข้อผูกพันภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ ได้แก่กฎหมายด้าน สิทธิมนุษยชนและมนุษยธรรม ในทุกๆสถานการณ์ เพื่อที่จะป้องกัน และ หลีกเลี่ยงเงื่อนไขที่อาจนำไปสู่การทำให้กลุ่มบุคคลใดๆ ต้องพลัดถิ่น
- ❁ มนุษย์ทุกคนมีสิทธิ ที่จะได้รับการคุ้มครองจากการถูกอพยพออกจากถิ่นฐาน บ้านเกิดของตนตามอำเภอใจ

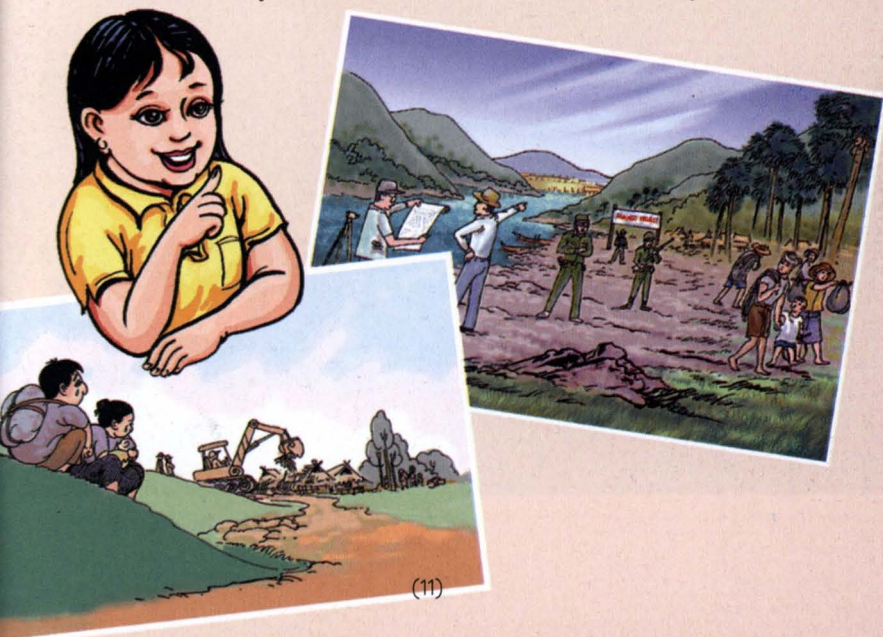
❁ ห้ามอพยพคนออกจากถิ่นฐานบ้านเกิดตามอำเภอใจ เมื่อ

- ☞ เป็นนโยบายในการแบ่งแยกสีผิวและชนชาติ การทำลายล้างกลุ่มชาติพันธุ์ หรือการกระทำใด ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบทางชาติพันธุ์ ศาสนา และหรือเชื้อชาติของกลุ่มคน ที่ได้รับผลกระทบจากการอพยพ
- ☞ เป็นสถานการณ์ความขัดแย้งทางทหาร การสู้รบด้วยอาวุธ ยกเว้นเมื่อ จำเป็นต้องกระทำ เพื่อความปลอดภัยของพลเรือนและความจำเป็นในการ ใช้กำลังทางทหาร
- ☞ เป็นโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ ที่พิสูจน์ไม่ได้ว่ามีความจำเป็นต้องมี หรือต้องสร้าง
- ☞ เป็นภัยพิบัติ แต่ยกเว้นเมื่อต้องอพยพเพื่อความปลอดภัย เป็นการอพยพ เพื่อลงโทษแบบเหมารวม

- ❁ ก่อนอพยพคนออกจากถิ่นฐานบ้านเกิด ต้องศึกษาทางเลือกอื่นๆที่เป็นไปได้ทั้งหมดเพื่อหลีกเลี่ยงการอพยพ พยายามหลีกเลี่ยงการอพยพ รวมทั้งผลกระทบทางลบจากการอพยพให้เหลือน้อยที่สุด
- ❁ เจ้าหน้าที่ ที่ดำเนินการอพยพต้องรับประกันว่า ได้มีการจัดที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสมปลอดภัยสำหรับผู้พลัดถิ่น และสมาชิกของครอบครัวจะไม่ถูกแยกจากกัน
- ❁ การอพยพที่นอกเหนือไปจากสถานการณ์ฉุกเฉิน จากการสู้รบความขัดแย้งทางทหารและภัยพิบัติ ต้องปฏิบัติดังนี้

- ☞ การตัดสินใจอพยพต้องทำโดยเจ้าหน้าที่รัฐ ที่ได้รับอำนาจตามกฎหมายในการสั่งการเท่านั้น
- ☞ มีมาตรการที่จะรับประกันว่าผู้ที่จะถูกอพยพ ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผล และกระบวนการในการอพยพอย่างครบถ้วน หากเป็นไปได้ควรจะต้องได้รับข้อมูลเกี่ยวกับค่าชดเชยและพื้นที่ที่จะอพยพไปอยู่ใหม่

- ☞ ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่จะถูกอพยพ ที่จะตัดสินใจได้อย่างอิสระ โดยได้รับข้อมูลที่เพียงพอ
- ☞ ต้องให้ผู้ที่ได้รับผลจากการถูกอพยพ โดยเฉพาะผู้หญิงเข้ามามีส่วนร่วม ในการวางแผน และการจัดการเกี่ยวกับการอพยพด้วย
- ☞ ผู้ที่ถูกอพยพมีสิทธิ ที่จะได้รับการเยียวยาอย่างมีประสิทธิภาพ

- ❁ การดำเนินการอพยพจะต้องไม่เป็นไปในลักษณะของการละเมิดสิทธิในชีวิต ศักดิ์ศรี อิสราภาพ และความปลอดภัยของผู้ถูกอพยพ
- ❁ รัฐมีหน้าที่สำคัญในการปกป้องการพลัดถิ่น ของชนพื้นเมือง ชนกลุ่มน้อย ขาวนาขาวไรในชนบท และชนกลุ่มต่างๆ ซึ่งต้องพึงพิงและผูกพันเป็นพิเศษ กับที่ดินของตน

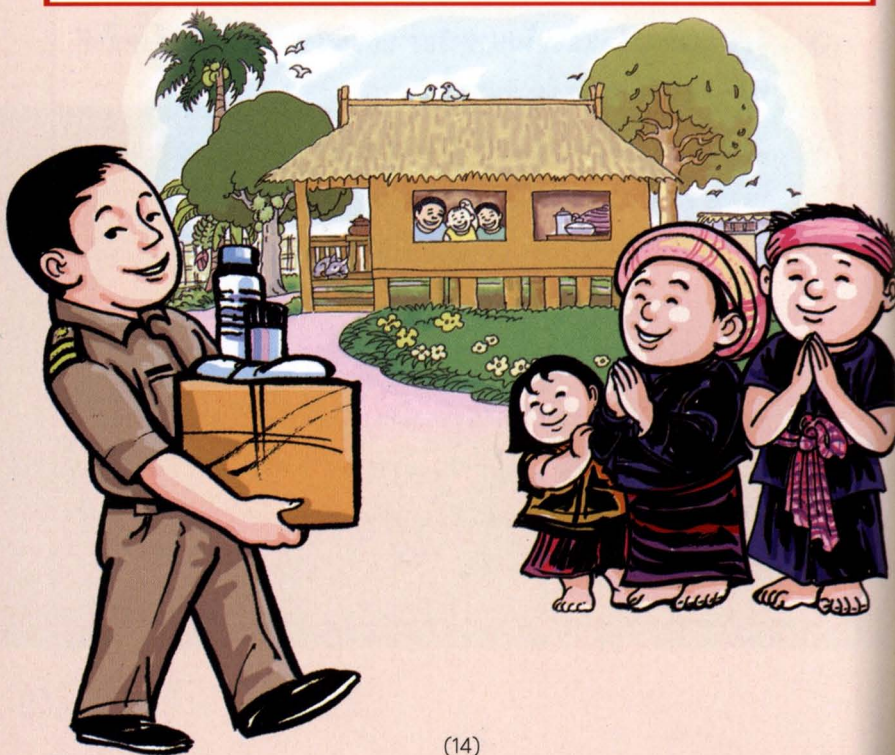

สิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่สามารถทำได้

เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่มักเป็นคนแรกๆ ที่พบเห็นการบังคับตามอำเภอใจให้เกิดการพลัดถิ่น จึงสามารถที่จะทำงานโดยการประสานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

- ❁ รวบรวมข้อมูลที่ถูกต้อง เกี่ยวกับจำนวนประชากร สถานการณ์ต่างๆ และปัจจัยที่ทำให้เกิดการพลัดถิ่น
- ❁ จัดตั้งระบบการแจ้งเตือนล่วงหน้าเพื่อให้ชุมชนเจ้าหน้าที่บ้านเมือง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เตรียมรับมือกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น
- ❁ ศึกษาวิเคราะห์ และปรึกษาหารือร่วมกับผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อหาทางเลือกอื่นๆ ร่วมกัน
- ❁ แยกกลุ่มคนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น บุคคลที่มีความอ่อนแอกว่าบุคคลอื่น หรือชุมชนที่ต้องพึ่งพาพื้นแผ่นดินเป็นพิเศษ
- ❁ ส่งเสริมเรื่องสิทธิชุมชน แก่ชุมชนที่เสี่ยงต่อการพลัดถิ่น รวมถึงเจ้าหน้าที่บ้านเมือง ผู้บริจาคเงิน องค์กรระหว่างประเทศ และหน่วยงานอื่นๆ
- ❁ พยายามให้เกิดการสื่อสารกับชุมชนที่เป็นผู้พลัดถิ่นและเจ้าหน้าที่บ้านเมืองในทุกระดับ เพื่อที่จะสามารถป้องกันการพลัดถิ่นได้ หรือเพื่อให้แน่ใจว่า การดำเนินการในการพลัดถิ่นจะเป็นไปด้วยดี และด้วยการเคารพสิทธิของผู้พลัดถิ่น

- ❁ จัดทำเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพของชุมชน ที่ถูกคุกคามจากการพลัดถิ่น เพื่อลดความเสี่ยงต่อการพลัดถิ่น
- ❁ จัดเตรียมเจ้าหน้าที่ การขนส่ง วัสดุอุปกรณ์และเสบียงต่างๆให้พร้อม หากมีความจำเป็นที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการพลัดถิ่นได้ ต้องมั่นใจว่า มีการจัดเตรียมสถานที่เหมาะสม ให้ชุมชนสามารถตั้งถิ่นฐานในช่วงที่ พลัดถิ่นว่าจะได้รับความคุ้มครอง และบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็น
- ❁ ศึกษาผลกระทบของการพลัดถิ่นที่มีต่อสิ่งแวดล้อม หาทางลดผลกระทบ ให้เหลือน้อยที่สุด

แบบรายการช่วยวางแผน เพื่อลดผลกระทบจากการพลัดถิ่นให้เหลือน้อยที่สุด

- ✓ ได้มีการพิจารณาถึงทางเลือกทั้งหมด สำหรับการพลัดถิ่นแล้วหรือไม่ ?
- ✓ ได้มีการปรึกษากับผู้ที่รับผลกระทบโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้หญิงแล้วหรือยัง ?
- ✓ สมาชิกชุมชนที่พลัดถิ่นได้ไปดูสถานที่ ที่จะอพยพไปอยู่แล้วหรือยัง ?
- ✓ ในกรณีที่ได้พิจารณาให้มีการอพยพโยกย้าย ได้มีการให้ความคุ้มครองช่วยเหลือต่อความต้องการเหล่านี้หรือยัง ?

☞ ความปลอดภัยของร่างกาย

☞ อาหารและแหล่งอาหาร

☞ ที่พักพิง

☞ การสุขภาพ

☞ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของครอบครัว

☞ ผู้ที่อ่อนแอ

☞ การดูแลทางการแพทย์ กรณีฉุกเฉิน

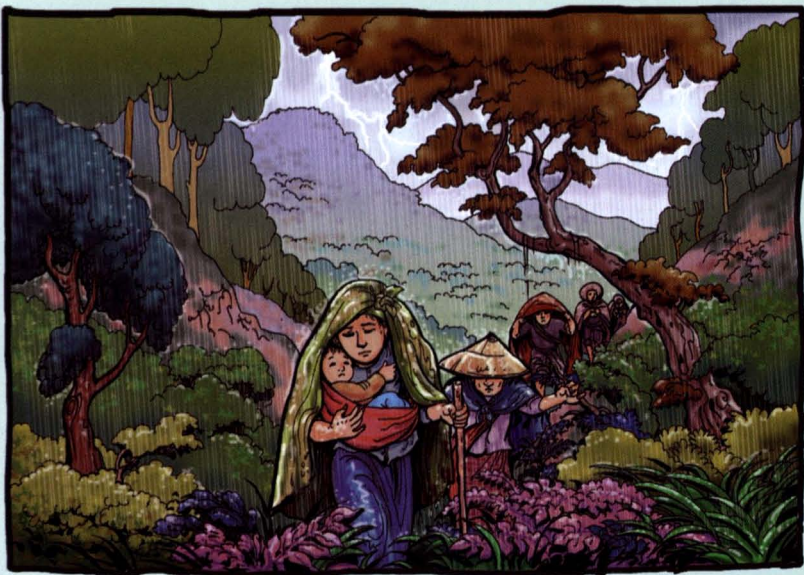

✓ ได้มีการพิจารณาถึงการคุ้มครองและช่วยเหลือในพื้นที่
ที่จะไปตั้งถิ่นฐานใหม่หรือยัง ?

- ☞ ความปลอดภัยของร่างกาย
- ☞ อาหารและแหล่งอาหาร
- ☞ ที่พักพิง
- ☞ การสุขภาพ
- ☞ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของครอบครัว
- ☞ ผู้ที่อ่อนแอ
- ☞ การดูแลทางการแพทย์
- ☞ การศึกษา
- ☞ แหล่งรายได้
- ☞ การออกเอกสารประจำตัว
- ☞ โครงสร้างในการตัดสินใจของชุมชน

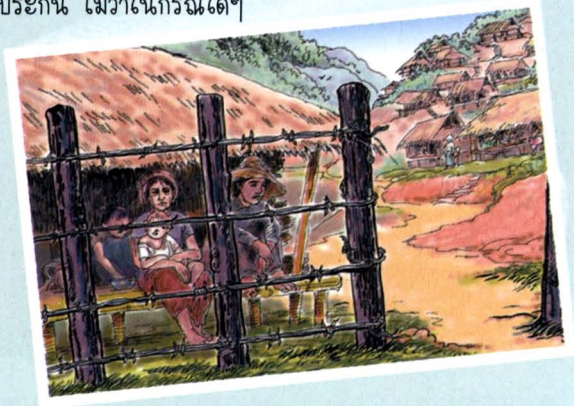
✓ ได้มีกลไกในการคุ้มครองทรัพย์สินที่ถูกทิ้งไว้หรือไม่

หลักการที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองระหว่างการอพยพ
ประเด็นสำคัญในหลักการนี้ คือการคุ้มครองความปลอดภัย
ในชีวิตร่างกาย และสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน

- ❁ ทุกคนมีสิทธิในชีวิตของตนซึ่งมีมาตั้งแต่เกิด ดังนั้นจึงต้องคุ้มครองผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ จากการถูกฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ การฆ่า การประหารชีวิต อย่างไร้เหตุผลและการทำให้หายสาบสูญ การลักพาตัวกักขังโดยไม่บอกกล่าว หรือคุกคามต่อชีวิต และแม้แต่จะขู่งให้เกิดการกระทำต่างๆที่กล่าวมา ก็ทำไม่ได้
- ❁ ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ จึงควรได้รับการคุ้มครองจากการถูกจู่โจม โจมตี ตัดเสบียงอาหาร นำเอาไปเป็นเกราะกำบังทางทหาร หรือถูกกระเบิด
- ❁ ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ มีสิทธิในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เหมือนกับคนอื่น ๆ พวกเขาจึงควรได้รับความคุ้มครองจากการถูกข่มขืน การค้าประเวณี การอนาจารทางเพศ การถูกบังคับให้แรงงานเหมือนเป็นทาส เช่น การใช้แรงงานเด็ก การถูกนำไปขายและถูกเอาเปรียบทางเพศ

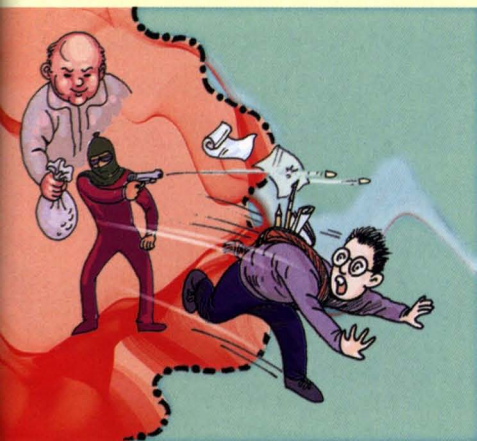
- ❁ ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ ไม่ควรต้องถูกกักบริเวณ หรือถูกกักกันไว้ในค่าย นอกจากจะจำเป็นเพื่อความปลอดภัยเท่านั้น พวกเขาไม่ควรถูกจับกุมอันเกิดจากการเลือกปฏิบัติว่า เพราะพวกเขาเป็นผู้พลัดถิ่น และพวกเขาจะต้องไม่ถูกจับเป็นตัวประกัน ไม่ว่าในกรณีใดๆ

- ❁ ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ ที่เป็นเด็กจะต้องไม่ถูกเกณฑ์ให้ไปรบ หรือไปเป็นทหาร นอกจากนี้ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ ควรได้รับการคุ้มครองจากการถูกเลือกปฏิบัติในการเกณฑ์หรือบังคับให้ไปร่วมรบ เนื่องจากการเป็นผู้พลัดถิ่นของพวกเขาด้วย

- ❁ ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศมีสิทธิและเสรีภาพที่จะเคลื่อนย้ายถิ่นฐานที่อยู่อาศัย และการเดินทางเข้าออกจากค่าย

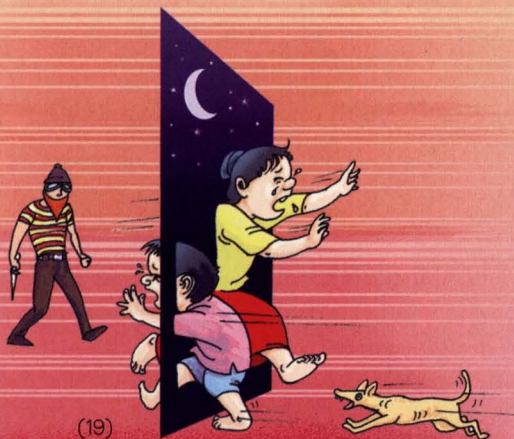

❁ นอกจากนี้ พวกเขายังมีสิทธิในการแสวงหาที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัยในส่วนอื่นๆ ของประเทศ ออกไปนอกประเทศ ได้รับการคุ้มครองเพื่อขอลี้ภัยทางการเมืองในประเทศอื่นๆ คุ้มครองจากการถูกบังคับให้กลับคืนถิ่นฐานบ้านเกิดหรือให้ไปอยู่ในที่ใหม่

❁ ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ มีสิทธิทราบชะตากรรมและที่อยู่ ญาติพี่น้องที่สูญหายไป เจ้าหน้าที่บ้านเมืองจึงต้องพยายามสืบหาญาติที่สูญหาย รวมทั้งการดูแลคุ้มครองศพ การจัดพิธีศพทั้งด้วยการเผาหรือฝังอย่างมีเกียรติและอนุญาติให้ผู้พลัดถิ่น ได้เข้าไปที่หลุมฝังศพของญาติได้

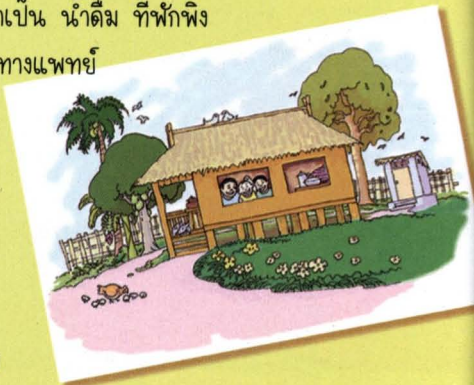
❁ ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศมีสิทธิในครอบครัวของเขา ดังนั้นจึงควรให้สมาชิกครอบครัวเดียวกันได้อยู่ร่วมกันตามที่ต้องการ และหากได้พลัดพรากจากกันก็ควรหาทางให้กลับมาอยู่ร่วมกันโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัวที่มีเด็กๆ อยู่ด้วย

- ❁ ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ มีสิทธิที่จะได้รับคุณภาพที่มีมาตรฐานอย่างพอเพียง โดยสามารถที่จะเข้าถึง อาหารที่จำเป็น น้ำดื่ม ที่พักพิง และบ้าน เสื้อผ้า และการบริการทางแพทย์ และสุขภาพ ทั้งนี้ควรพยายามเป็นพิเศษ ที่จะให้ผู้พลัดถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ในการวางแผนและจัดสรรสิ่งที่จำเป็นดังกล่าว

- ❁ ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศที่ ได้รับบาดเจ็บและป่วยไข้หรือพิการต้องได้รับการรักษาทางการแพทย์และการดูแลตามความจำเป็นอย่างเต็มกำลัง และรวดเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ นอกจากนี้ยังควรเอาใจใส่กับสุขภาพของผู้พลัดถิ่น การป้องกันโรคติดต่อโรคติดเชื้อต่างๆ เช่น เอชไอวี เป็นต้น

- ❁ ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ มีสิทธิที่จะได้รับการยอมรับในฐานะเป็นบุคคล ตามกฎหมาย ดังนั้นเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องควรอำนวยความสะดวกในการออกเอกสารที่จำเป็นแก่ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ เช่น หนังสือเดินทาง บัตรประจำตัว ใบรับรองการเกิด และทะเบียนสมรส อย่างเท่าเทียมกันทั้งหญิงและชาย เพื่อให้ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศได้ใช้สิทธิของตน

- ❁ ต้องมีการคุ้มครองทรัพย์สิน และทรัพย์สินของผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ ในทุกสถานการณ์ เพื่อไม่ให้ถูกปล้นสะดมทำลาย หรือมีผู้อื่นเอาไปครอบครอง และนำไปใช้ในลักษณะต่างๆ
- ❁ ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ มีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น นับถือ ศาสนา มีความเชื่อแสดงออก หางานทำร่วมกิจกรรมทางเศรษฐกิจ รวมกลุ่ม เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ลงคะแนนเสียง เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและ สื่อสารด้วยภาษาของพวกเขา
- ❁ ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ มีสิทธิที่เท่าเทียมในการได้รับการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งการให้การศึกษาควรเคารพในอัตลักษณ์ ทางวัฒนธรรมภาษา และศาสนา ของผู้พลัดถิ่น ควรให้ผู้หญิงและเด็ก ได้มีส่วนร่วมในโครงการทางการศึกษา และควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการศึกษาหรืออบรมให้กับผู้พลัดถิ่น

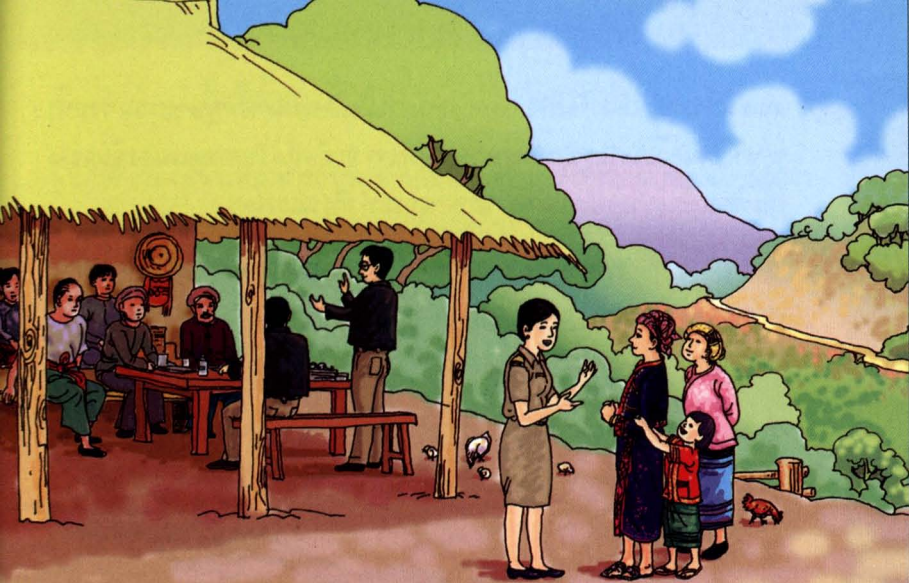

สิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่สามารถทำได้

ผู้ปฏิบัติงานภาคสนามสามารถประสานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อปฏิบัติ
ดังต่อไปนี้

- ☞ เผยแพร่ข้อมูล เกี่ยวกับสิทธิของผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ ที่ควรได้รับ
รับในระหว่างการพลัดถิ่นให้กับกลุ่มคนที่เป็นผู้พลัดถิ่น และทุกฝ่าย
ที่เกี่ยวข้อง
- ☞ สนับสนุนให้มีการคุ้มครองสิทธิต่างๆ ของผู้พลัดถิ่นโดยการร่วมมือกับ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ☞ ฝึกอบรมบุคลากรทางทหารและกองกำลังอื่นๆ ให้เข้าใจในหลักการ
ที่เกี่ยวข้อง
- ☞ จัดทำระบบเอกสารเพื่อตรวจสอบ และรายงานเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิ
เพื่อเป็นหลักฐานสำหรับผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ

หลักการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือทางมนุษยธรรม
ประเด็นสำคัญของหลักการนี้คือการให้ความช่วยเหลือ
โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ

- ❖ เจ้าหน้าที่บ้านเมืองมีหน้าที่และความรับผิดชอบเบื้องต้น ในการจัดหาความช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรมแก่ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ
- ❖ องค์การมนุษยธรรมระหว่างประเทศ และผู้ให้ความช่วยเหลืออื่นๆ มีสิทธิที่จะเสนอการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ ในลักษณะที่เป็นมิตร และไม่ก้าวร้าวกีดกันภายในของรัฐ ซึ่งรัฐไม่ควรปฏิเสธความช่วยเหลือนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเจ้าหน้าที่บ้านเมืองที่เกี่ยวข้องไม่สามารถหรือไม่เต็มใจที่จะจัดหาความช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรมนั้น และเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องต้องอำนวยความสะดวกต่อการช่วยเหลือเหล่านั้นด้วย

- ❁ คณะผู้ทำงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรม รวมทั้ง ยานพาหนะ และวัสดุสิ่งของต่างๆของพวกเขา จะต้องได้รับการดูแลและคุ้มครอง ไม่ให้ตกเป็นเป้าของการโจมตี หรือการกระทำที่รุนแรงใดๆ
- ❁ ในการช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรม ต้องคำนึงถึงความต้องการในการได้รับความคุ้มครองและสิทธิมนุษยชนของผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ มาตรฐานระหว่างประเทศ และจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง

สิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่สามารถทำได้

ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่สามารถประสานกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องในการจัดหาความช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรมแก่ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศได้ดังนี้

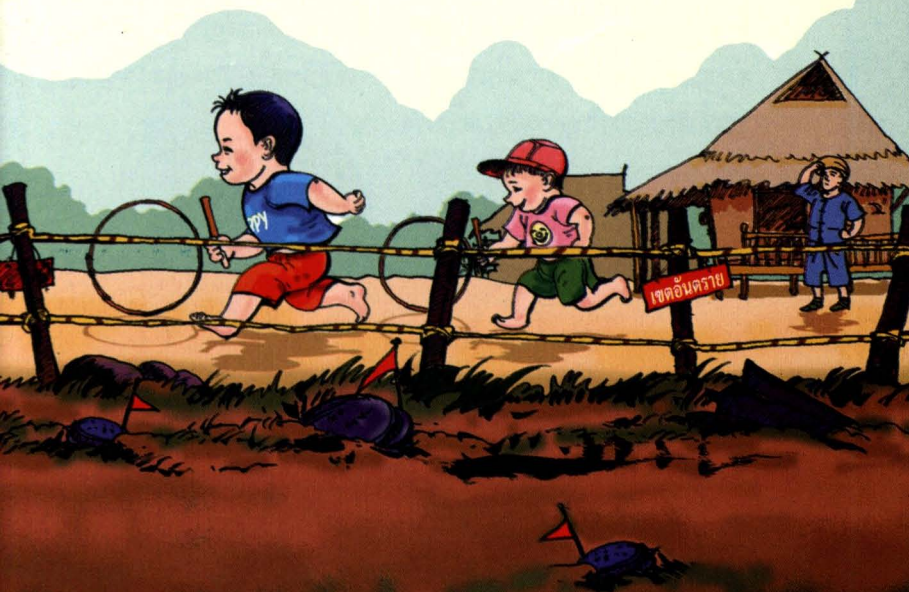
- ☞ ออกแบบมาตรการในการช่วยเหลือและคุ้มครองที่เป็นธรรมอย่างทั่วถึงโดยไม่เลือกปฏิบัติ และด้วยการเคารพต่อศักดิ์ศรีและสิทธิส่วนบุคคล
- ☞ จัดทำจรรยาบรรณ สำหรับการปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรม ร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ ผู้บริจาค องค์กรระหว่างประเทศ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

- 👉 จัดทำระบบการให้คำปรึกษาระหว่างหน่วยงานด้านมนุษยธรรม ที่ทำงานกับผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของนโยบายการพัฒนาและการบังคับใช้นโยบายของการช่วยเหลือ ทางมนุษยธรรม ที่เป็นรูปแบบเดียวกัน
- 👉 ช่วยเหลือในการเตรียมร่างกฎหมายที่เอื้อต่อการดำเนินงานขององค์กร ที่ให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมแก่ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ
- 👉 ใช้วิธีการช่วยเหลือแบบไม่เป็นทางการ เช่น จัดหน่วยเคลื่อนที่เร็ว การขนส่งทางอากาศ หรือการปฏิบัติการข้ามพรมแดน เพื่อให้การช่วยเหลือทางมนุษยธรรม ไปถึงผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ
- 👉 รายงานการสกัดกั้นการลำเลียงเสบียงอาหาร และการละเมิดสิทธิที่ร้ายแรงอื่นๆ ที่มีผลต่อมาตรฐานการดำรงชีวิตของผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ รวบรวมข้อมูล เพื่อรายงานข้อจำกัดของอิสรภาพในการเคลื่อนย้ายของผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ รวมทั้งปัจจัยที่เป็นอุปสรรคขัดขวางผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ ในการแสวงหาที่ปลอดภัยในส่วนอื่นๆ ของประเทศ

- ➡ ดำเนินการด้านกัมมะเบิด เพื่อเพิ่มความตระหนักรู้เกี่ยวกับภัยของม้น หากเป็นไปได้ ควรกักกัมมะเบิดเสีย
- ➡ ในกรณีที่ผู้พลัดถิ่นอาศัยอยู่ในค่ายต้องรับประกันว่า ได้มีการบริหารจัดการค่ายเป็นไปตามหลักการที่เกี่ยวข้อง มีการจำแนกและดำเนินการต่างๆ เพื่อไม่ให้ค่ายตกเป็นเป้าโจมตี
- ➡ ออกแบบโครงการที่เอื้อให้ครอบครัวได้อยู่ด้วยกัน และให้ความช่วยเหลือในการเสาะหาลูกๆ ที่พลัดพรากจากครอบครัวส่งเรื่องขอความช่วยเหลือไปยังโครงการกาชาดสากล และส่งเสริมสนับสนุนให้ครอบครัวได้กลับอยู่ร่วมกันใหม่

- ➡ ติดตามการเข้าถึงความช่วยเหลือ ทางด้านมนุษยธรรม ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพของผู้พลัดถิ่นภายในประเทศในด้านต่างๆ เช่น อาหาร น้ำ การดูแลสุขภาพ สุขอนามัย ที่พักอาศัย เสื้อผ้า
- ➡ ส่งเสริมโอกาสทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศสามารถหาเลี้ยงชีพตนเองได้
- ➡ บริการอาหารและให้ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ เข้ามามีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมของโครงการ รวมทั้งสนับสนุนให้ผู้หญิง มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้พลัดถิ่นภายในประเทศทุกๆ เรื่องอย่างเต็มที่
- ➡ ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาของผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ ที่เป็นเด็กในโรงเรียนรวมทั้งการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งการฝึกทักษะอาชีพ แก่วัยรุ่นและผู้ใหญ่ด้วย
- ➡ สนับสนุนขั้นตอนต่างๆที่จะเป็นหลักประกันในทรัพย์สินของผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ รวมทั้งการออกเอกสารใหม่แทนอันเดิมที่สูญหาย
- ➡ ส่งเสริมให้ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ ได้มีสิทธิในการลงคะแนนเสียง รวมทั้งสิทธิมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นรวมกลุ่ม ตามความเชื่อหรือศาสนา และการแสดงออก

หลักการที่เกี่ยวข้องกับการหวนคืนถิ่นการตั้งถิ่นฐานใหม่ และการบูรณาการกลับคืน

ประเด็นสำคัญของหลักการนี้คือผู้พลัดถิ่นภายในประเทศมีสิทธิเสรีภาพ
ในการกลับคืนสู่ถิ่นฐานบ้านเกิดหรือตั้งถิ่นฐานใหม่

❁ เจ้าหน้าที่บ้านเมืองมีหน้าที่และความรับผิดชอบเบื้องต้น ที่จะเอื้ออำนวยให้ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ ได้กลับคืนสู่บ้านเกิด หรือตั้งถิ่นฐานใหม่ในที่อื่นๆ ได้อย่างปลอดภัย และมีศักดิ์ศรีรวมทั้งช่วยอำนวยความสะดวก ในการบูรณาการพวกเขาเข้ากับชุมชน ที่เป็นบ้านเดิมและที่ตั้งถิ่นฐานใหม่นั้น อย่างเสมอภาคตามสิทธิของพวกเขา เช่น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชน และการได้เข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานต่างๆ

❁ เจ้าหน้าที่บ้านเมือง ควรยินยอมและให้ความสนับสนุนองค์การด้านมนุษยธรรม และผู้ให้ความช่วยเหลืออื่นๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้พลัดถิ่นในการหวนคืนถิ่นฐาน ตั้งถิ่นฐานใหม่และ/หรือ บูรณาการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

สิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่สามารถทำได้

ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่สามารถประสานกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือในการหวนคืนถิ่น ตั้งถิ่นฐานใหม่และบูรณาการกลับคืนดังนี้

- ☞ ช่วยผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ ให้ได้ไปดูแลประเพณีสภาพพื้นที่ ที่จะกลับคืนถิ่นหรือตั้งถิ่นฐานใหม่ และตัดสินใจได้อย่างอิสระ และโดยความสมัครใจ
- ☞ ประชุมร่วมกับทุกฝ่าย เพื่อให้มั่นใจว่าการเคลื่อนย้าย จะเป็นไปด้วยความปลอดภัยและมีศักดิ์ศรี และด้วยการมีส่วนร่วมของผู้พลัดถิ่น
- ☞ ศึกษาและประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ในการหวนคืนถิ่น และตั้งถิ่นฐานใหม่ รวมทั้งแสวงหาวิธีลดผลกระทบและความสูญเสียให้เหลือน้อยที่สุด
- ☞ จัดประชุมปรึกษาหารือร่วมกันกับชาวบ้านในพื้นที่ ที่จะหวนคืนถิ่น หรือตั้งถิ่นฐานใหม่ เพื่อลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น
- ☞ ประเมินสภาพทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน หรือทรัพย์สินต่างๆ ในกรณีที่จะหวนกลับคืนถิ่นเดิม
- ☞ ออกแบบโครงการในการสร้างสาธารณูปโภค กิจกรรม ในการบูรณาการเข้ากับชุมชน เพื่อเอื้อต่อการดำรงชีวิตทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้พลัดถิ่น

คณะกรรมการด้านสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์

๑. คุณหญิงอัมพร	มิศุข	ประธานอนุกรรมการ
๒. นายชูพันธ์	เกษมณี	อนุกรรมการ
๓. นายกานต์	เสริมชัยวงศ์	อนุกรรมการ
๔. นางพันธุ์ทิพย์	กานจนะจิตรา สายสุนทร	อนุกรรมการ
๕. นายภิญโญ	วีระสุขสวัสดิ์	อนุกรรมการ
๖. นายปริญญา	อุดมทรัพย์	อนุกรรมการ
๗. นายวีระวัฒน์	ต้นเปาติ	อนุกรรมการ
๘. นางรพี	ธงไชย	อนุกรรมการ
๙. นางพจนาน	อินทรมานนท์	อนุกรรมการ
๑๐. นางนฤมล	อรุโณทัย	อนุกรรมการ
๑๑. นายเอกชัย	ปิ่นแก้ว	เลขาธิการ
๑๒. นางสาวสุวิพร	เดชจำ	ผู้ช่วยเลขาธิการ
๑๓. นางสาวนิรมล	เชื้อไทย	ผู้ช่วยเลขาธิการ

รายชื่อคณะผู้ดำเนินการ

ที่ปรึกษา

คุณหญิงอัมพร	มิศุข	ประธานอนุกรรมการด้านสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์
ผศ.ดร.มานพ	ภาษิตวิไลธรรม	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
นายาศพร	ชุมพุนทะ	ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย

ผู้เรียบเรียงและตรวจต้นฉบับ

นางสาวสุวรรณ์	ปรีชาอนันต์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการด้านการศึกษาและการพัฒนา
นางสาวสุวิพร	เดชจำ	เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๘ ว
นางสาวนิรมล	เชื้อไทย	เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๗ ว
นายเอกชัย	ปิ่นแก้ว	เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๔

ผู้ประสานงาน

นางสาวนิรมล	เชื้อไทย	เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๗ ว
-------------	----------	-----------------------------

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๐)

๑. ศาสตราจารย์เสน่ห์	จามริก	ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรัส	ดิษฐาอภิชัย	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ^๑
๓. คุณหญิงจันทน์	สันตะบุตร	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ^๒
๔. นางสาวนัยนา	สุภาพัง	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๕. ศาสตราจารย์เกียรติคุณประดิษฐ์ เจริญไทยทวี	เจริญไทยทวี	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๖. นายवलันต์	พานิช	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทิน	นพเกตุ	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๘. นางสุนี	ไชยรส	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๙. นายสุรสิทธิ์	โกศลนาวัน	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๑๐. คุณหญิงอัมพร	มีสุข	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๑๑. นางสาวอาภร	วงศ์สังข์	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

^๑พ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๐

^๒พ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๙

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๘๙ และ ๒๐๐ และพระราชบัญญัติ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ กสม. ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการ และกรรมการ ๑๐ คน ซึ่งวุฒิสภาเป็นผู้คัดเลือกตามรายชื่อที่คณะกรรมการสรรหาได้คัดเลือกนำเสนอมีวาระตำแหน่ง ๖ ปี และดำรงตำแหน่งเพียงวาระเดียว และมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. ส่งเสริมการเคารพและการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ

๒. ตรวจสอบและรายงานการกระทำ หรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรืออันไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี และเสนอมาตรการการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคล หรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าว เพื่อดำเนินการ ในกรณีที่ปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการ ตามที่เสนอรายงานต่อรัฐสภา เพื่อดำเนินการต่อไป

๓. เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับต่อรัฐสภา และคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๔. ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย การเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน

๕. ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่าง หน่วยราชการ
องค์กรเอกชน และองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน

๖. จัดทำรายงานประจำปี เพื่อประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน
ภายในประเทศ เสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเปิดเผยต่อสาธารณชน

๗. ประเมินผลและจัดทำรายงานการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อรัฐสภา

๘. เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี และรัฐสภาในกรณีที่ประเทศไทย
จะเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๙. แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อการปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

๑๐. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ หรือกฎหมายอื่นซึ่งกำหนดให้เป็น
อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

คำอธิบายความหมายของเครื่องหมาย

รูปทรงดอกบัว

คือ ความมีคุณธรรมความเอื้ออาทรระหว่างเพื่อน
มนุษย์อันเป็นจริยวัตร อันดีงามของคนไทย

รูปคนล้อมเป็นวงกลม

คือ การสร้างพลังความร่วมมือกับทุกภาคส่วนสังคม
เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนให้เป็นส่วน
สำคัญในกระบวนการพัฒนาประเทศ

รูปมือ

คือ การร่วมมือกับทุกภาคส่วนของสังคมทั้งในระดับ
ประเทศและระหว่างประเทศในการเฝ้าจับผิดคุ้มครอง
ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิและเสรีภาพ ด้วยหลัก
แห่งความเสมอภาคและภาราตรภาพ

สีน้ำเงิน

คือ สีของความเชื่อมั่นของประชาชนและทุกภาคส่วน
ของสังคม

คือ ความมุ่งมั่น อดทนในการทำงานเพื่อประชาชน

คือ ความสามัคคี และการประสานพลังอย่าง
หนักแน่น จากทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อเสริมสร้าง
วัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย

